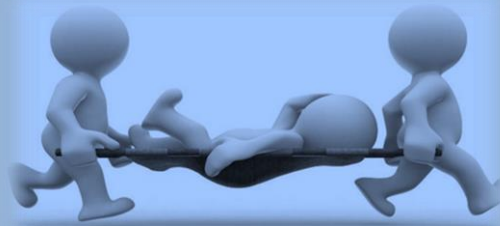

SAU023
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ACİL DURUM PLANLARI ve İLK YARDIM

Hedefler

- 👉 Acil Durum Planlaması ve organizasyonunu bilir
- 👉 Acil durum eğitimlerini bilir.
- 👉 İlk yardımı bilir
- 👉 Yaralanmalara nasıl müdahale edileceğini bilir

konularında bilgi sahibi olacaksınız.

İçindekiler

ACİL DURUM PLANLARI ve İLKYARDIM

- ▣ Tanımlar
- ▣ Acil Durum Planlaması
 - Acil Durum Planı
 - Acil Durum Organizasyonu
 - Koordinasyon
 - Acil Durum Eğitimi Alması Gereken Ekipler
 - Alınması Gerekli Eğitimler
- ▣ Acil Durum Eğitimi
- ▣ İlk Yardım
 - İlk Yardımda Amaç Nedir
 - İlk Yardımcı
 - Yaşam Bulguları
 - İlk Yardım Gerektiren Durumlar
- ▣ İlk Yardım Temel İlkeleri
 - Temel Yaşam Desteği
- ▣ Kanama Ve Çeşitleri
 - Dış Kanamalarda İlk Yardım
 - İç Kanamalarda İlk Yardım
- ▣ Doğal Kanamalarda İlk Yardım
- ▣ Kesiklerde İlk Yardım
- ▣ Yaralıların Taşınması
- ▣ Şok Durumunda İlk Yardım
- ▣ Yanıklarda İlk Yardım
- ▣ Zehirlenmelerde İlk Yardım
- ▣ Düşme Ve Çarpmada İlk Yardım
- ▣ Burkulma Kırık Çıkıkta İlk Yardım
- ▣ Bayılmada İlk Yardım
- ▣ Histeride İlk Yardım
- ▣ Kaynaklar

ACİL DURUM PLANLARI ve İLK YARDIM

TANIMLAR

Acil Durum: Afet olarak değerlendirilen olaylar ile dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmal, kasıt ve çeşitli sebeplerle meydana getirilen olayların yol açtığı hâlleri, veya Can kaybı, yaralanma, yapısal ve yapısal olmayan fiziksel hasarlar, çevresel zararlar ile kurumun faaliyetlerini kısıtlayan, halkla ilişkilerini bozan ve kurumun kapanmasına neden olabilecek beklenmedik, planlanmadık her türlü olay / tehlike, Acil Durum oluşturur.

Acil Durum Ekibi: Yangın, deprem ve benzeri afetlerde binada bulunanların tahliyesini sağlayan, olaya ilk müdahaleyi yapan, arama-kurtarma ve söndürme işlerine katılan ve gerektiğinde ilk yardım uygulayan ekibi,

Acil Durum Planları: Acil durumlarda yapılacak müdahale, koruma, arama-kurtarma ve ilk yardım iş ve işlemlerinin nasıl ve kimler tarafından yapılacağını gösteren ve acil durum öncesinde hazırlanması gereken planları, ifade eder.

Yangın Güvenliği Sorumlusu :Yapı, bina, tesis ve işletmelerde yangın güvenliğinden en büyük amir, sahip veya yöneticiler sorumludur.

EKİPLER

Yangın Söndürme Ekibi: Görevi ; Çıkacak yangına derhal müdahale ederek yangının genişlemesine mani olmak ve söndürmek,

<p><u>Görevi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> . Yangın oluşmasına engel olmak . Söndürmek . Sirayete engel olmak 	<p><u>Malzemeleri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> . Yangın söndürme ekipmanı . Yangın çanı
<p><u>Personel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> . Yangın eğitimi almış personel 	<p><u>Harekat Tarzı</u></p> <ul style="list-style-type: none"> . Yangın bölgesine süratle intikal . Yangın ekipmanı ile acil müdahale

Kurtarma Ekibi: Görevi; Yangın ve diğer acil durumlarda can ve mal kurtarma işlerini yapmak

<u>Görevi</u> <ul style="list-style-type: none">. Önce insan,. Sonra canlı. Sonra da malzemeleriÖncelik sırasına göre kurtarmaya çalışır.	<u>Malzemeleri</u> <ul style="list-style-type: none">. Balta. Kazma. Balyoz. El Feneri. Işıldak. Maske. Torba
<u>Personel</u> <ul style="list-style-type: none">. Görevlendirilmiş personel- Sivil savunmacılar	<u>Harekat Tarzı</u> <ul style="list-style-type: none">. Kurtarma görevli olduğu canlıları kurtarır yoksa evrak ve dosyaları torbalara koyarak koruma ekibine teslim eder.

Koruma Ekibi : Görevi; Kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek,

<u>Görevi</u> <ul style="list-style-type: none">. Kurtarılan şeyleri korumak. Panik kargaşayı önlemek. Olay mahalline başkalarının intikaline engel olmak	<u>Malzemeleri</u> <ul style="list-style-type: none">. El Feneri. Işıldak. Maske
<u>Personel</u> <ul style="list-style-type: none">. Güvenlik görevlisi	<u>Harekat Tarzı</u> <ul style="list-style-type: none">. Boşaltılan şeyleri korumaya çalışır.. Personele tahliye de yardımcı olur.. Dışarıdan yabancı/kötü niyetli insanlara engel olur.

İlk Yardım Ekibi: Görevi; Yangın sebebiyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak,

<u>Görevi</u> <ul style="list-style-type: none">. Yaralanan. Hastalanan insanlara ilk yardımda bulunur.. Dışarıdan gelen sağlık ekiplerine yardımcı olur.	<u>Malzemeleri</u> <ul style="list-style-type: none">. İlk yardım çantası. Battaniye. Sedye
<u>Personel</u> <ul style="list-style-type: none">. Ana giriş kontrol noktası bayan güvenlik görevlisi. Sağlık departmanı personeli	<u>Harekat Tarzı</u> <ul style="list-style-type: none">. Acil durum sebebiyle yaralanan, hastalananlara sağlık ekibi ile birlikte müdahale eder.. İlk müdahalede temel yaşam desteği sağlar.. Yaralı ve hastaların sevkine yardımcı olur.

İç Düzenlemelerin Tanımlanması: Belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları ve Özel kuruluşlar ile gerek ve tüzel kişiler; bulundukları yer, yapı, bina, tesis ve işletmelerin özelliklerini dikkate alarak yangın önleme ve söndürme konusunda iç düzenlemelerde bulunurlar.

Bina Yerleşimi: Bina yerleşimini, bina iç ulaşım yollarını, yangın bölmelerini, yangın duvarlarını, yatay bölmeleri, cepheleri, söndürücü sistemi, uyarıcı sistemi ve su besleme üniteleri ile itfaiyeye yardımcı olabilecek diğer hususları gösterir plân ve krokiler bu düzenlemelere eklenir. Yangın önleme ve söndürme konusundaki iç düzenlemeler yapı, bina, tesis ve işletmenin sahibi, yöneticisi veya amiri tarafından yürütülür.

Kurumsal Acil Durum: Tecrübeler; tehlike karşısında bir plana bağlı olarak müdahalede bulunan kurumların, herhangi bir planlaması bulunmayan kurumlara göre daha az zarar gördüğünü göstermiştir.

ACİL DURUM PLANLAMASI

- ☐ Planlama,
- ☐ Tehlikelerin ve Risklerin Analizi,
- ☐ Planın Geliştirilmesi,
- ☐ Planın Uygulanması.

ACİL DURUM PLANI

Öncelikle bina, tesis, proje, işletme ne aşamada olursa olsun, “Acil Durum Risk Analizi” nin hazırlanması gereklidir. Bu rapor; tesiste veya bina ile bunların bulunduğu çevre ve bölgede etkili olabilecek olası,

- ☐ Yangın başta olmak üzere,
- ☐ Deprem,
- ☐ Patlama,
- ☐ Tehlikeli Kimyasallar,
- ☐ Biyolojik Olaylar,
- ☐ Su, Hava, İklim ve Diğer Toprak Bazlı Olaylar,
- ☐ Terör, Savaş, Kasıt ve Kazalara,

karşı hazırlanmış olmalıdır. Bu raporla birlikte, mevcut risklere standart ve yönetmeliklere uygun çözüm önerileri, bütçe planlaması ve tüm bu çalışmaların takibi yapılmalıdır.

Eğer tesis veya proje inşaat aşamasında ise, inşaatla görev alan tüm alt işveren ve görevlilerin bilinçlendirme eğitimleri, bina yada tesis işletme aşamasında ise, “Acil Durum Eğitim ve Tatbikatları” yapılmalıdır.

Özellikle işletme aşamasında acil durumlara karşı “Olay Öncesi, Olay Anında ve Olay Sonrası ” bir mücadelenin yapılması planlı ve programlı olmalıdır. Bu amaçla; Olayların çıkmaması, büyümemesi veya büyüdüğü takdirde, yapılacak olan tüm çalışmaların tesiste görev yapan personelin “Görev, Yetki ve Sorumluluklarını” belirleyen bir “Acil Durum Plan ve Eylem Planı” hazırlanması gerekir.

ACİL DURUM ORGANİZASYONU

- ☐ Kriz Masası Yönetim Kadrosu,
- ☐ Tesis Acil Durum Şefi,
- ☐ Vardiya/Tatil durumlarında Tesis Acil Durum Şefi,
- ☐ Bölüm Acil Durum Sorumluları,
- ☐ Seçilmiş Aktif Kadro (Ekipler) Personeli,
- ☐ Haberleşme Sorumluları,
- ☐ Pasif Kadro Personeli,
- ☐ İşyerine özgü diğer pozisyon ve personel
- ☐ Acil durum organizasyonu
- ☐ Sorumluluk ve yürütme
- ☐ Araç, gereç, ekipman, teçhizat ve malzeme
- ☐ Acil durum planı “Acil” durumun geçirdiği aşamalar ve personelin hareket tarzı

KOORDİNASYON

- ☐ Tesisin risk derecesi taşıyan bölümleri ve birimleri
- ☐ Acil durum toplanma bölgesi/bölgeleri
- ☐ Acil durum destek eğitimleri ile olası acil durum senaryoları
- ☐ Tesis veya binaya ait binalardaki kaçış ve tahliye yolları
- ☐ Acil durumlarda aranacak önemli telefonları, içermelidir.

ACİL DURUM EĞİTİMİ ALMASI GEREKEN EKİPLER

- ☐ Acil durum müdahale ekipleri
- ☐ Kriz masası yönetim kadrosu
- ☐ Pasif kadrolardır.

ALINMASI GEREKLİ EĞİTİMLER

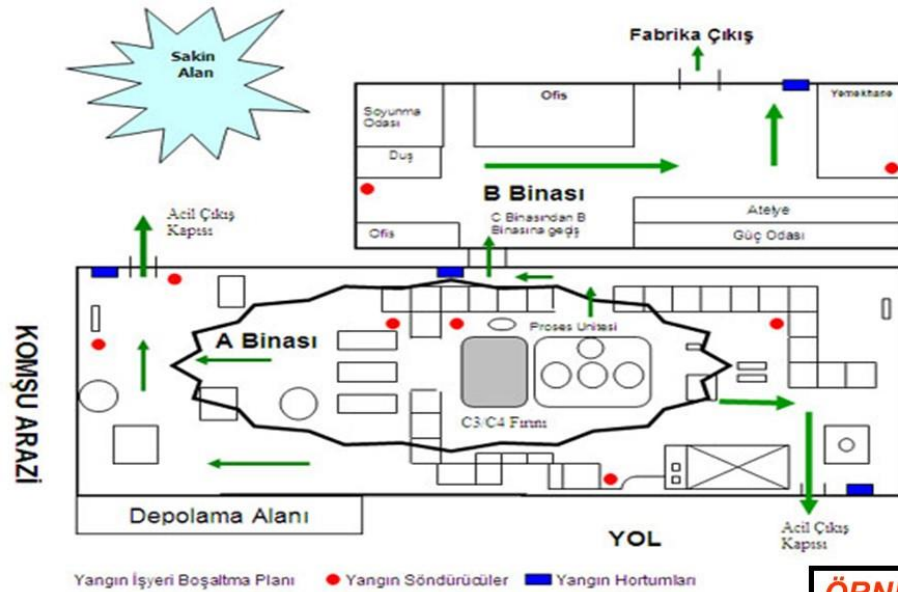
- ☐ Tehlikeli kimyasallar, depolama, kullanma, korunma ve taşıma eğitimi.
- ☐ Kimyasal kaza acil durum eğitimi.
- ☐ Ofis çalışanları yangın ve deprem eğitimi.
- ☐ Endüstriyel tesisler yangın, deprem eğitimi.
- ☐ Bina ve tesis çalışanları için depremden korunma ve davranış eğitimi.
- ☐ Deprem ve yangın başta olmak üzere, genel acil durum arama ve kurtarma eğitimi.
- ☐ Acil ilk yardım eğitimi.

ACİL DURUM EĞİTİMİ

Bu planlar kapsamında senaryolu olarak hazırlanan haberli ve habersiz tatbikatların yapılması, yapılan önlem ve mücadele çalışmalarına sağlıklı bir süreklilik kazandırması açısından büyük önem taşır.

Daha sonra tekrar;

- ☐ Eğitim / Tatbikat.
- ☐ Faaliyet Sonu Değerlendirme ve Geliştirme, yapılarak plan güncellenmeli ve canlı tutulmalıdır.

ÖRNEK

Örnek bir acil durum planı

İLK YARDIM

Herhangi bir kaza yada yaşamı tehlikeye düşüren durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla, ilaçsız olarak yapılan uygulamalara ilkyardım denir.

İLK YARDIM UYGULAMASINDA KESİNLİKLE İLAÇ KULLANILMAZ !!!

İLK YARDIMDA AMAÇ NEDİR

Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak,

- ☐ Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak,
- ☐ Hasta veya yaralının durumunun, kötüleşmesini önlemek,
- ☐ İyileşmeyi kolaylaştırmak

İLK YARDIMCI

İlkyardım tanımında belirtilen amaç doğrultusunda, hasta veya yaralıya tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle, ilaçsız uygulamaları yapan İlkyardım sertifikası almış kişiye ilkyardımcı denir.

İLK YARDIMCININ ÖZELİKLERİ

Olay yeri genellikle insanların telaşlı ve heyecanlı oldukları ortamlardır. Bunun için bir ilk yardımcıda aşağıdaki özelliklerin olması gerekmektedir:

- ☐ İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmak,
- ☐ Önce kendi can güvenliğini korumak,
- ☐ Çevredeki kişileri organize edebilmek ve onlardan yararlanabilmek,
- ☐ Sakin, kendine güvenli ve pratik olmak,
- ☐ Eldeki olanakları değerlendirebilmek,
- ☐ İyi bir iletişim becerisine sahip olmak,
- ☐ Olayı anında ve doğru olarak 112 acil yardım servisine haber vermek

İLK YARDIMDA ZAMANIN ÖNEMİ

İlk yardımın çabuk doğru ve etkili yapılabilmesi önemlidir.”

❑ KAZA SONRASI ÖLÜMLER:

İLK 5 DAKİKA : % 10

İLK 30 DAKİKA : % 55-60

- ❑ En etkili İlk Yardım, ilk 5 dakikada, En bilinçli İlk Yardım ise ilk yarım saatte yapılmaktadır.

YAŞAM BULGULARI

❑ Bilinç, :

Normal bir kişi kendine yöneltilen tüm uyarılara cevap verir. Eğer dokunarak veya sesli uyarılara cevap vermiyorsa bilinç kaybı vardır.

❑ Solunum,

Normalde 1 dakikadaki solunum sayısı

◆ yetişkinlerde 16-24

◆ Çocuklarda

yaş 26- 40

1-6 yaş 20-30

6-11yaş 18-24

11 yaş dan sonra yetişkin düzeyindedir.

❑ Nabız

Nabız, kalbin 1 dakika içinde kaç kere kasıldığını yani kalbin hızını yansıtır. Normalde nabız, 15 saniye süresince sayılır, çıkan sayı 4 ile çarpılarak nabız bulunur. kalp hastalarında 1dakika sayılır.

Normalde 1 dakikadaki nabız sayısı

◆ yetişkinlerde 60-100 arasındadır. Ortalama 80 dir.

◆ Çocuklarda ve bebeklerde ise 100-120 dir.

❑ Dolaşım,

❑ Vücut Isısı

İlk yardımda vücut ısısı daima koltuk altından ölçülmelidir. Termometre ile koltuk altından veya infrared termometre ile uzaktan ölçülebilir. Normal değeri 36,5 °C' dir.

İLK YARDIM GEREKTİREN DURUMLAR

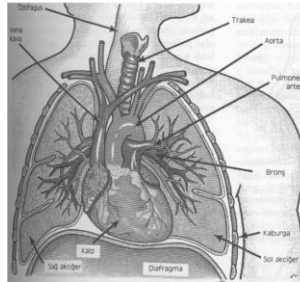
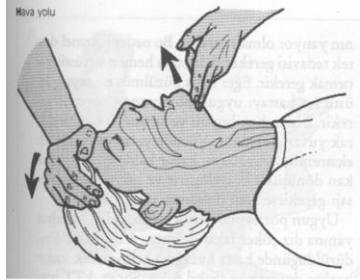
- ☐ Solunum durması,
- ☐ Kalp durması,
- ☐ Kanamalar, şok,
- ☐ Travma ve yaralanmalar (özellikle baş, göğüs, batin travma ve yaralanmaları),
- ☐ Yanıklar,
- ☐ Kırık ve çıkıklar,
- ☐ Komalar,
- ☐ Zehirlenmeler,
- ☐ Böcek sokmaları

İLK YARDIM TEMEL İLKELERİ

- ☐ Hava yolunun açık tutulması,
- ☐ Kanama kontrolü,
- ☐ Ağrının giderilmesi,
- ☐ Kırık tespiti,
- ☐ Triage (ayırım),
- ☐ Ölüm tespiti

TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

AIRWAY (HAVAYOLU)

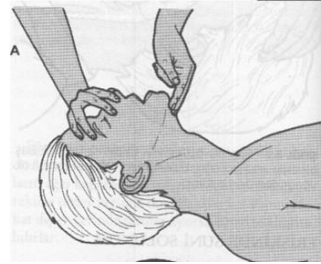
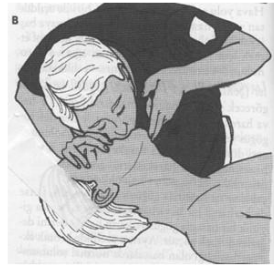
Hava yolu açılması örnekleri

Tıkanan hava yolunu açılması

BREATHING (SOLUNUM)

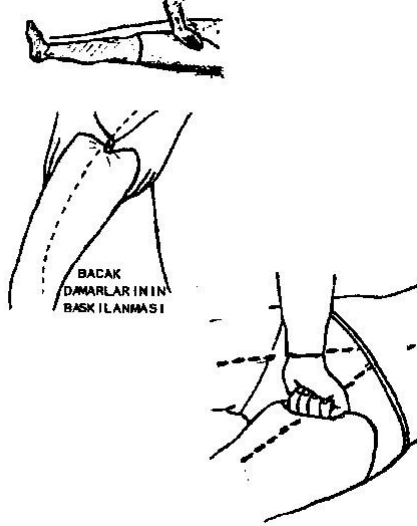
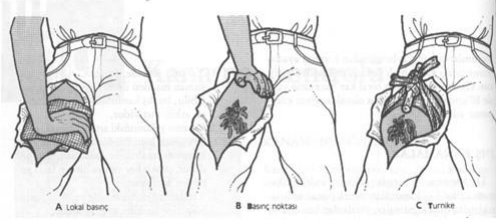
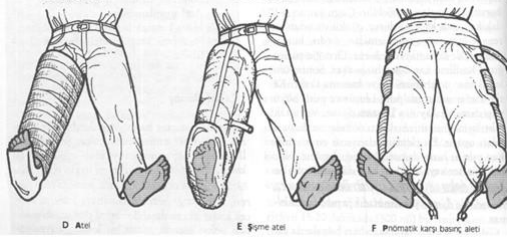
SUNİ TENEFFÜS

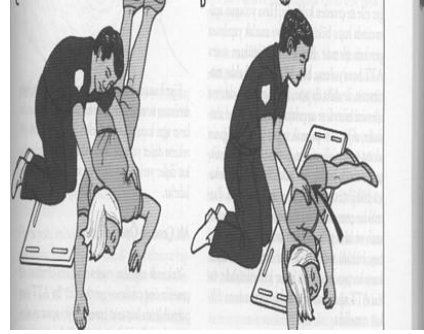
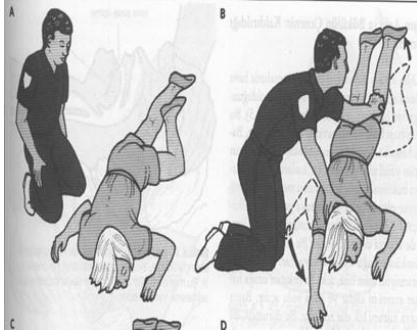
CIRCULATION (KAN DOLAŞIMI)

- ◆ Dışarıdan kanayan bir yara olup olmadığına bakılarak kanayan yer varsa basınçlı tampon uygulanmalı,
- ◆ Hemen nabızın atıp atmadığına bakılmalıdır.
- ◆ Nabız yoksa suni solunumla beraber kalp masajına başlanmalıdır.
- ◆ Şok durumu varsa hastaya buna göre pozisyon verilmelidir.

KANAMALARDA KONTROL

YARALILARIN TAŞINMASI

KANAMA VE ÇEŞİTLERİ

Kanama :Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına doğru akmasıdır.

Kanama çeşitleri

- Dış kanamalar: Kanama yaradan vücut dışına doğru olur.
- İç kanamalar: Kanama vücut içine olduğu için gözle görülemez.
- Doğal deliklerden olan kanamalar: Kulak, burun, ağız, anüs, üreme organlarından olan kanamalardır.

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Hasta veya yaralının durumu değerlendirilir,
- Tıbbi yardım istenir (112),
- Yara üzerine doğrudan baskı uygulanır,
- Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır,
- Kanama durmazsa ikinci bir bez koyarak basıncı arttırılır,
- Gerekirse bandaj ile sararak basınç uygulanır,
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır,
- Hasta ve yaralının ayakları 30 cm kaldırılarak şok pozisyonu verilir,
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde hasta veya yaralının üstü örtülür,
- Asla yiyecek ve içecek verilmez,
- Hareket ettirilmez.

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Hasta veya yaralının bilinci değerlendirilir,
- Üzeri örtülerek ayakları 30 cm yukarı kaldırılır,
- Tıbbi yardım istenir (112),
- Asla yiyecek ve içecek verilmez,
- Hareket ettirilmez.

DOĞAL KANAMALARDA İLK YARDIM

BURUN KANAMASI

- Hasta veya yaralı sakinleştirir endişeleri giderilir,
- Oturtulur,
- Baş hafifçe öne eğilir,

- Burun kanatları 5 dakika süre ile sıkılır

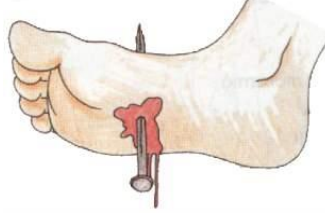
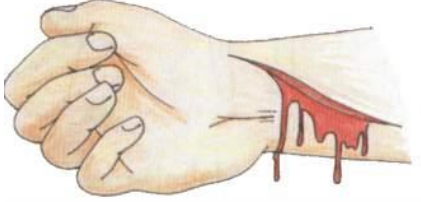
Doğru Müdahale

Yanlış Müdahale

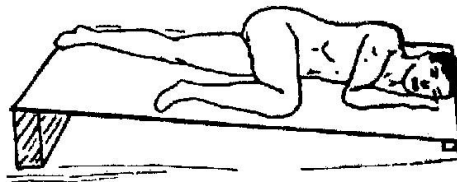
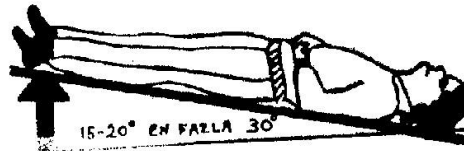
KESİKLERDE İLK YARDIM

Bıçak / Jilet / Makas / Satır Balta / Cam kırığı / Çivi Teneke parçası gibi kesici ve delici aletlerin vücudu örten deri üzerinde meydana getirdikleri Hasarlardır

ŞOK DURUMUNDA İLK YARDIM

- Bir insan, ½ lt ani kan kaybından etkilenmez.
- 1 lt kan kaybında ayağa kalkınca başı döner
- 1,5 lt kan kaybında şoka girer

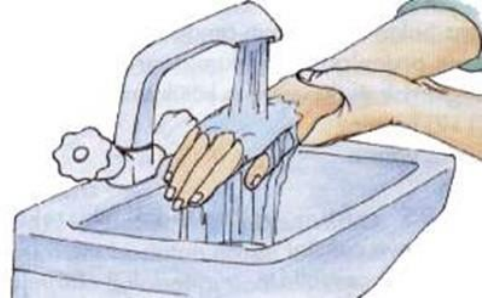
YANIKLARDA İLK YARDIM

- Su buharı / Su / Sıcak sıvılar
- Ateş
- Sıcak cisim
- Elektrik
- Aşırı güneş ışını
- Kimyasal maddeler (asit ve baz) 'ın

İnsan vücuduna temas etmesi sonucunda vücutta meydana gelen doku harabiyetidir.

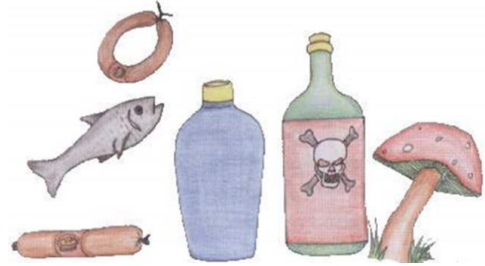
YAPILMASI GEREKENLER

- Yanık bölgeyi soğuk su altına tutun
- Deri tamamen sıyrılmışsa soğuk suya tutun ve üzerine buz koyun
- Yanığın üzerini temiz bir bezle kapatın
- Yanan kişiyi sakinleştirin
- Yanan kişinin elbiselerini keserek çıkarın
- Hemen bir sağlık kuruluşuna götürün

ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

Belirtiler

- Bulantı,
- Kusma,
- Karın ağrısı ishal,
- Bilinç kaybı,
- Solunum ve kalp durması.

Bozuk besinler, zehirli mantarlar, bilinçsiz ilaç kullanımı vb. ağızdan alınması ile meydana gelir.

YAPILMASI GEREKENLER

- Bilinç kontrolü yapılır,
- Zehirli madde ağza temas etmişse su ile çalkalanır, ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır,
- Yaşam bulguları değerlendirilir,
- Kusturulmaya çalışılmaz, Acil yardım istenir. (112)

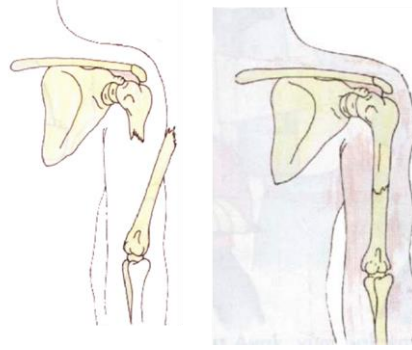
KİŞİYİ KUSTURMAYA ÇALIŞMAYINIZ!

DÜŞME VE ÇARPMADA İLK YARDIM

- Kazazedenin şuuru yerindeyse **24 saat**
- Normal hareket ediyorsa **Gözleyin**
- Kusma / Dalgınlık / Sürekli uyku hali olursa Sağlık kuruluşuna götürün
- Yüksekten düşmelerde iç kanama olabilir
- Vücutta şişlik / morluk oluşmuşsa üzerine buz veya soğuk bez koyun

BURKULMA KIRIK ÇIKIKTA İLK YARDIM***Kırık ihtimali varsa***

- Kazazedenin elbiselerini çıkarmayın
- Gerekirse keserek çıkarın
- Şüpheli bölgenin altına tahta koyun
- Burkulan eklemi yukarı kaldırın üzerine torba ile buz koyun.
- Çıkıkları kendiniz yerine koymaya çalışmayın
- Her burkulmada kırık da olabileceğini unutmayın
- Açık kırık üzerinde kemik parçaları varsa almayın

BAYILMADA İLK YARDIM

Aniden ortaya çıkan dolaşım yetmezliğine bağlı olarak, beynin kısa süreli kansız kalması sonucu görülen geçici bilinç kaybıdır.

Nedeni;

- Açlık,
- Kan basıncının düşmesi,
- Beklenmedik bir olay veya herhangi bir şeyle karşılaşma,
- Aşırı sevinç ya da üzüntü,
- Uzun süre havasız ve kapalı ortamda bulunma,
- Kalp yetmezliği,
- Enfeksiyon v.b, olabilir.

Hasta/yaralı bayıldıysa;

- Beyne giden kan akışını desteklemek amacıyla ayakları 30 cm. kaldırılmalıdır.

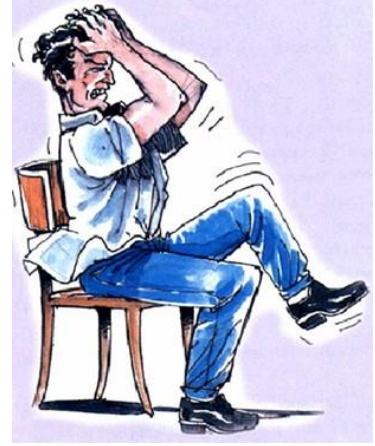
- Solunum yolu açılmalı ve hasta/yaralı kendine gelene kadar bu açıklık korunmalıdır.
- Rahatsız eden giysileri çıkartılmalıdır

HİSTERİDE İLK YARDIM

Bir uyaran etkisi ile kişide aşırı tepki ya da duygusal dürtünün açığa çıkmasına Histeri nöbeti denir.

Belirtileri

- Aniden kendini kaybetme, bağırma, ağlama, saçını başını yolma, giysilerini yırtma
- Hızlı soluk alıp verme
- Anlamsız garip hareketler

YAPILMASI GEREKENLER

- Güven verin uyarıcıyı ortadan kaldırın
- İyileşmeden yalnız bırakmayın
- Doktora gitmesini öğütleyin
- Tokat atmayın
- Aşırı sempati göstermeyin ilgili ama otoriter görünün